

การสร้างชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2

ภีมวรา ภักดีโชติกุลธรา, วีระ วงศ์สรรค์, ธารินทร์ กิตติกาญจนโสภณ

สาขาวิชาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

อีเมล: phimwar6758@gmail.com.

Received: May 10, 2019 Revised: May 20, 2019 Accepted: June 4, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อสร้างชุดฝึกปฏิบัติเรื่อง “พระพุทธศาสนา” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 (2) เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง “พระพุทธศาสนา” (3) เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา สระบุรี เขต 2 กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยนี้เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 24 คน โดยการเลือกแบบอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลวิจัย ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ ชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพระพุทธศาสนาจำนวน 6 หน่วยการเรียนรู้ และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ อัตราส่วนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดัชนีประสิทธิผลและการทดสอบค่าที (t-test)

ผลการศึกษาพบว่า (1) ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.81/86.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (3) ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนด้วยชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.6780 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 67.80

คำสำคัญ: ชุดฝึกปฏิบัติ, กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม, ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

Creating Workbook of “Buddhism” on Subject: Learning of Social, Religion and Culture for Prathomsuksa 3 in Wattandiaw School,

Under Saraburi Primary Education Service Area 2

Phimwara Pakdichotikultura, Weera Wongsan, Tarinee Kittikanjanasophon

Bangkok Thonburi University

Email: phimwar6758@gmail.com.

ABSTRACT

This independent study was designed for (1) to create workbook of “Buddhism” on subject: Learning of Social, Religion and Culture to be efficient at 80/80 standard criteria (2) to compare students’ learning efficiency of before and after being taught by using the developed workbook for Prathomsuksa 3 and (3) to study achievement index of students’ learning by using the developed workbook. The study sample were 24 students of Prathomsuksa 3 at Wattandiaw School Under Saraburi Primary Education Service Area 2, selected by using simple random sampling of year 2018. Collecting data by 6 Learning plans of workbooks for Prathomsuksa 3 and learning achievement test. The statistics used for analyzing the data were percentage, mean, standard deviation, effectiveness index and t-test comparison.

The study results revealed that: (1) Workbook of “Buddhism” on subject: Learning of Social, Religion and Culture for Prathomsuksa 3 attained the efficiency at 86.81/86.25 which higher than 80/80 standard criteria. (2) Study achievement by using the developed workbook on “Buddhism” on subject: Learning of Social, Religion and Culture for Prathomsuksa 3, students were significantly increased by .01 (3) The effectiveness index of learning by using the developed workbook on “Buddhism” on subject Learning of Social, Religion and Culture for Prathomsuksa 3, students were 0.6780. This indicated that the students’ learning improved by 67.80%.

Keywords: Workbook, Learning of Social, Religion and Culture, Study Achievement

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะพัฒนาคนของประเทศให้เป็นคนที่คุณภาพชีวิตที่ดี อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ตลอดจนจะทำให้สังคมในภาพรวมมีความสุข ประเทศชาติเจริญขึ้นได้อย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพแต่อย่างไรก็ตามการจัดการศึกษาในระดับประถมศึกษาที่มีความสำคัญอย่างยิ่งเพราะจะต้องเป็นแหล่งปลูกฝังในสิ่งที่ตั้งมาจากผู้ปกครองที่จะทำให้เด็กนักเรียนที่เข้ามาเรียนมีความเจริญงอกงามทางด้านสติปัญญา มีวินัยและเป็นคนดีของชาติสืบไป กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดหลักสูตรให้โรงเรียนต่างๆได้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาผู้เรียนไปในทิศทางแนวเดียวกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญที่จะต้องให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันอย่างแท้จริงต่อไปกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม เป็นกลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้และความเข้าใจด้านสังคมศึกษาและวัฒนธรรมแล้ว ทั้งยังให้ความสำคัญกับการศึกษาด้านศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาประจำชาติไทย โดยมีวัตถุประสงค์ให้เยาวชนได้เรียนรู้และเข้าใจหลักศีลธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงามและหลักธรรมเพื่อการอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขและได้เข้าร่วมพิธีทางศาสนาตามคำแนะนำที่เหมาะสมกับวัยสามารถทำงานเป็นหมู่คณะ มีคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่เป็นพื้นฐาน ได้แก่ ความขยัน ซื่อสัตย์ ประหยัดและอดทน อันจะนำไปสู่การให้ผู้เรียนสามารถช่วยเหลือตนเองและพึ่งตนเองได้ตามพระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียง สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ร่วมมือและแข่งขันในระดับสากลในบริบทของสังคมไทยและวิสัยทัศน์ของกลุ่มสาระฯกำหนดไว้ว่า มุ่งพัฒนาผู้เรียนแบบองค์รวมเพื่อให้เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ (กาวิ โสภากุทก, 2551: 18)

แต่อย่างไรก็ตามปัจจุบันนักเรียนส่วนมากไม่สนใจเรียนวิชาพระพุทธศาสนา ที่เป็นศาสนาประจำชาติของคนไทยเนื่องจากมีเจตคติว่าเป็นวิชาที่เรียนแล้วไม่เกิดความเพลิดเพลินและไม่ดึงดูดความสนใจ มีนักการศึกษาหลายท่านให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับหนังสือแบบฝึกเกี่ยวกับความรู้ทางด้านพระพุทธศาสนา และวิธีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เป็นวิชาที่นักเรียนเกิดความสนใจใฝ่เรียนและมีแรงจูงใจที่จะศึกษาค้นคว้า เช่น ไชยณพล อภินัฐลีลา (2551: 134-136) ได้ศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีการพัฒนาภูมิปัญญาตามแนวพุทธศาสตร์และวิทยาศาสตร์ไว้ว่า “การพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาต้องเน้นในเรื่องการบูรณาการแก่นแท้ของพระพุทธศาสนาที่ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้” และการหาแนวทางพัฒนาสื่อการเรียนการสอนวิชาพระพุทธศาสนาให้น่าสนใจน่าศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนได้รับประโยชน์สูงสุด

จากปัญหาดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างชุดฝึกปฏิบัติเรื่องพระพุทธศาสนา กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เพื่อที่จะให้นักเรียนมีความสนใจในการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ตลอดจนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาพระพุทธศาสนาให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1..เพื่อสร้างชุดฝึกปฏิบัติเรื่อง “พระพุทธศาสนา” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80

2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ก่อนและหลังเรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง “พระพุทธศาสนา” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

3..เพื่อศึกษาดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง “พระพุทธศาสนา” กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม

ขอบเขตของการวิจัย

ด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 จำนวน สามห้องเรียน รวมนักเรียนทั้งสิ้น 74 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ซึ่งสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 1 ห้องเรียนมีนักเรียนจำนวนทั้งสิ้น 24 คน

ด้านเนื้อหาการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์หลังเรียนของนักเรียนที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา

ตอนที่ 3 การหาดัชนีประสิทธิผลของการจัดการเรียนรู้ พัฒนาจัดการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติ กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 เรื่อง พระพุทธศาสนา โดยใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย () ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ตอนที่ 4 ผลการใช้ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 รวม 6 ชุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม
ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3	1. ประสิทธิภาพของชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา 2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเรื่อง พระพุทธศาสนา ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 3. ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย (ที่มา: อภัยขมม์ สัจจะพัฒนกุล 2554 : 72)

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองสอนโดยใช้ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ตามแผนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้

1. กำหนดวันและเวลาการทดลองสอนตามที่ระบุไว้ในแผนการจัดการเรียนรู้
2. ทดสอบก่อนเรียน (Pretest) โดยใช้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สร้างขึ้น
3. ดำเนินการตามแผนการจัดการเรียนรู้
4. ทดลองให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียนของแต่ละชุดฝึกปฏิบัติที่สร้างขึ้นมีทั้งหมด 6 ชุดการเรียน
5. ทดสอบหลังเรียน (Posttest) หลังจากจัดกิจกรรมการเรียนรู้ครบตามแผนการจัดการเรียนรู้ ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
6. รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้

ทำงานกลุ่มได้ดี ผู้เรียนสามารถนำความรู้จากการเรียน ไปคิดจินตนาการเชิงสร้างสรรค์ไปใช้ประโยชน์ในการเรียนวิชาอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดี

ชุดที่ 5 จำนวน 2 ชั่วโมง พบว่า ผู้เรียนมีความพอใจใน ชุดฝึกปฏิบัติ อย่างเห็นได้ชัดเจน สังเกตจากความกระตือรือร้นตั้งใจทำงาน และทำงานได้รวดเร็วขึ้น เนื้อหาสาระในชุดฝึกปฏิบัติ ซึ่งสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเป็นอย่างดี พบว่าผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และสนใจการเรียนเพราะผู้เรียนมีประสบการณ์จริงในเรื่องการได้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนคุ้นเคยมาก

ชุดที่ 6 จำนวน 2 ชั่วโมง พบว่า ผู้เรียนมีความพอใจในชุดฝึกปฏิบัติ อย่างเห็นได้ชัดเจน สังเกตจากความกระตือรือร้นตั้งใจทำงาน และทำงานได้รวดเร็วขึ้น เนื้อหาสาระในชุดฝึกปฏิบัติ เป็นเรื่องราวของประสบการณ์เดิมของนักเรียน ซึ่งสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเป็นอย่างดี พบว่าผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนาน และสนใจการเรียนเพราะผู้เรียนมีประสบการณ์จริง ที่ผู้เรียนคุ้นเคยมาก

2. ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา

ที่	คะแนนแบบทดสอบหลังเรียนชุดฝึกปฏิบัติแต่ละหน่วยการเรียนรู้ ทั้ง 6 หน่วยการเรียนรู้ (6 ชุด)							ทด	ทด	D	D ²
	ชุดที่ 1	ชุดที่ 2	ชุดที่ 3	ชุดที่ 4	ชุดที่ 5	ชุดที่ 6	รวม	สอบหลังเรียน	สอบก่อนเรียน		
	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(10)	(60)	(40)	(40)		
1	9	10	9	10	10	9	53	37	13	17	289
2	9	9	9	9	8	9	53	33	17	26	676
3	9	8	9	9	9	9	53	30	18	22	484
4	10	9	9	10	10	10	58	37	18	15	225
5	8	8	9	8	10	8	51	39	12	22	484
6	10	9	10	9	10	10	52	31	13	20	400
7	8	9	10	8	8	8	51	30	14	25	625
8	7	9	8	9	7	7	48	32	11	24	576
9	9	10	10	9	9	9	56	38	13	17	289
10	8	8	8	7	8	8	49	34	15	30	900

ผลการวิเคราะห์ประสิทธิภาพชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา (ต่อ)											
11	9	9	9	8	7	9	50	31	14	25	625
12	10	9	10	9	10	10	50	30	10	21	441
13	8	8	9	7	7	8	50	32	17	24	576
14	7	7	8	8	8	7	54	32	14	25	625
15	9	9	9	10	10	9	51	32	14	25	625
16	9	9	8	8	8	9	52	34	16	28	784
17	8	8	8	7	7	8	50	31	15	24	576
18	10	10	10	9	10	10	56	33	11	21	441
19	7	8	8	8	7	7	50	33	12	28	784
20	8	9	8	8	8	8	49	35	12	28	784
21	8	8	9	8	8	8	55	34	16	27	729
22	9	10	9	10	10	9	56	30	14	19	361
23	9	9	9	9	8	9	50	30	17	23	529
24	9	8	9	9	9	9	53	35	18	27	729
Σ							1,270	797	314	563	13,557
\bar{x}							52.08	33.20	13.08		
S.D.							2.65	2.59	2.38		
ค่าประสิทธิภาพ E_1/E_2							86.81	86.25			

สรุปผลของการวิจัย

ในการวิจัยเรื่อง “การสร้างชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว” สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพ 86.81/86.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์คือ 80/80 ที่กำหนด

2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม หลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .01

3. ค่าดัชนีประสิทธิผลการเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสระบุรี เขต 2 ที่ได้รับการสอนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม มีค่าเท่ากับ 0.6780 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 67.80

การอภิปรายผล

1. ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จากผลการศึกษาพบว่ามีประสิทธิภาพเท่ากับ 86.81/86.25 หมายความว่า นักเรียนได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบทดสอบหลังเรียนของแต่ละชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา เป็นคะแนนเฉลี่ย ร้อยละ 86.81 และคะแนนเฉลี่ยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ หลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 86.25 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดคือ 80/80 สอดคล้องกับสุบินรัตน์ รัตนศิลา. (2553). ทั้งนี้เพราะผู้วิจัยได้สร้างชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนาที่สอดคล้องกับสาระและมาตรฐานของกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ด้านการฝึกปฏิบัติจริง และเน้นหลักธรรมคำสอนของศาสนาพุทธ อนุรักษและสืบสานศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณีตามภูมิปัญญาท้องถิ่นและสากล

2. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสุบินรัตน์ รัตนศิลา. (2553).

3. นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนวัดตาลเดี่ยว ที่เรียนด้วยชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 มีค่าดัชนีประสิทธิผลของการการเรียนรู้ด้วยชุดฝึกปฏิบัติเท่ากับ 0.6780 หมายความว่า นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น ร้อยละ 67.80

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. ควรนำชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรมสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ไปศึกษารายละเอียดของแผนการจัดการเรียนรู้ให้เข้าใจก่อนจะนำไปประยุกต์ใช้งานจริงเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ

2. เมื่อนักเรียนทำตามชุดฝึกปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้ว ครูผู้สอนอาจจะจัดประกวด ชิงทุน

การศึกษา ในเรื่อง มารยาทกราบการไหว้ การสวดมนต์ไหว้พระ หรือจัดนิทรรศการแสดงผลงานชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจและใส่ใจในเรื่องพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน

ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาครั้งต่อไป

ควรสร้างชุดฝึกปฏิบัติกับวิชาอื่น ๆ เช่น ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การแกะสลัก ชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง การดำเนินชีวิตอย่างวิถีพุทธ เพื่อพัฒนาเป็นชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนาที่เป็นภูมิปัญญาท้องถิ่น และควรนำกิจกรรมการจัดการเรียนรู้และชุดฝึกปฏิบัติ เรื่อง พระพุทธศาสนา ไปทดลองใช้กับนักเรียนหลาย ๆ กลุ่มเพื่อหาข้อสรุปผลการศึกษาที่กว้างขวางยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กาวี โสภากุทก. (2551). *การพัฒนาชุดการสอนแบบร่วมมือ เรื่อง หลักธรรมพุทธศาสนา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2551). *บทเรียนสำเร็จรูป*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เดือน คำดี. (2554). *พุทธปัญญา*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้งเฮาส์.
- นารายณ์ โกเอ็นกา. (2556). *ธรรมบรรยาย*. แปลโดย วิลเลียม ฮาร์ทมูลนิธิส่งเสริมวิปัสสนากรรมฐาน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิชาการ.
- ราชวรมณี (ประยูรช ย์ุตโต). *พระ*. (2552). *พุทธธรรม*. กรุงเทพฯ: โอ เอส พรินติ้ง.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สุบินรัตน์ รัตนศิลา. (2553). *การพัฒนาแผนจัดการเรียนรู้แบบฝึกทักษะ*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ไชยณพล อภินัฐลีลา. (2551). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์วิธีการพัฒนาภูมิปัญญาตามแนวทางพุทธ ศาสตร์ และวิทยาศาสตร์*. วิทยานิพนธ์ปริญญา อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ/บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล).
- นงเยาว์ ชาญณรงค์. (2552). *การศึกษาเปรียบเทียบการทำสมาธิของพุทธศาสนาและที่เอ็ม. วิทยานิพนธ์ปริญญา อักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ)*. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- เพ็ญแข กิตติศักดิ์. (2552). *การศึกษาเชิงวิเคราะห์ความคิดเรื่องจักรวาลวิทยาในพระพุทธศาสนาตาม ที่ปรากฏในพระสุตตันตปิฎก*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ปรัชญา). บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ราชนนทร์ สิงหเรศร์. (2551). *การศึกษาเปรียบเทียบทัศนะเรื่องการเกิดใหม่ในคัมภีร์พระไตรปิฎกและคัมภีร์พระเวท*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ)บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

พระปกเกล้า บุญภักดี. (2552). *การศึกษาเปรียบเทียบเจตคติต่อพระพุทธศาสนาของนิสิตนักศึกษา มหาวิทยาลัยของรัฐกับนักเรียนทหาร 3 เหล่าทัพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต (ศาสนาเปรียบเทียบ). บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.

Brusaw, Charles T. et al. (2011). *Handbook of Technical Writing*. New York: St. Martin's Press.

Hill. (2012). *The Workbook: A Self-Guided Social Workshop*. M.E. Sharpe Inc.